

УДК 37(092):75.071(477)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/80-1-14>**Наталія ДІГТЯР,***orcid.org/0000-0002-1118-8948*

кандидат педагогічних наук, доцент,

*в.о. завідувача кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва
Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
(Полтава, Україна) natadigtjar@gmail.com***Тетяна САЄНКО,***orcid.org/0009-0000-0196-0466*

кандидат педагогічних наук, доцент,

*завідувач кафедри образотворчого мистецтва
Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
(Полтава, Україна) tetanasaenko14@gmail.com*

ПЕДАГОГІЧНА СПАДЩИНА ХУДОЖНИКА ОЛЕКСАНДРА ТАРАСЕНКА

Стаття присвячена висвітленню педагогічного доробка відомого полтавського викладача та художника, громадського діяча Олександра Тарасенка. Проаналізовано праці науковців, журналістів, громадських діячів. Визначено, що педагогічна спадщина митця-педагога не достатньо висвітлена та оцінена в науці та суспільстві. Досліджено становлення Олександра Тарасенка: проаналізовано його творчий шлях, визначено основні віхи його життя. З'ясовано, що все своє життя педагог присвятив становленню мистецької освіти в місті Полтава. Висунуто припущення, що це завадило йому здобути всеукраїнську та світову славу як талановитого аквареліста, живописця, графіка, монументаліста та реставратора.

Виокремлено, що великого значення Олександр Тарасенко надавав вихованню активної громадянської позиції своїх студентів, вчив любити Україну, захоплював студентів красою її природи, прищеплював повагу до її історії, мистецтва та культури.

З'ясовано, що за своє педагогічне життя Олександр Тарасенко брав активну участь у житті трьох кафедр, які здійснюють підготовку мистецьких та мистецько-педагогічних спеціальностей в м. Полтава, багато працював над удосконаленням навчальних, робочих програм з фахових дисциплін, активно писав методичні розробки і статті. Підкреслено, що Олександр Тарасенко підготував плеяду талановитих художників, вчителів та викладачів образотворчого мистецтва і творчих особистостей, які відомі не тільки в місті Полтаві, але і за її межами. Його педагогічна система була побудована на інноваціях у викладанні мистецьких дисциплін, нетрадиційних методичних прийомах глибокої поваги до особистості кожного студента, опора на ремесло у творчому становленні молодого художника та художника-вчителя, пошук та розвиток індивідуального бачення студента, залучення різних форм та прийомів тощо. Визначено, що педагогічна спадщина Олександра Тарасенка заслуговує в подальшому на глибокий мистецтвознавчий аналіз для продовження справи художньої освіти нашої держави.

Ключові слова: Олександр Тарасенко, митець-педагог, полтавська мистецька освіта, педагогічна спадщина, майбутні художники, майбутні вчителі образотворчого мистецтва.

Nataliia DIHTIAR,*orcid.org/0000-0002-1118-8948*

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Acting Head of the Department of Fine Arts and Decorative and Applied Arts

Luhansk Taras Shevchenko National University

(Poltava, Ukraine) natadigtjar@gmail.com

Tetiana SAIENKO,*orcid.org/0009-0000-0196-0466*

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Head of the Department of Fine Arts

Poltava, V.G. Korolenko National Pedagogical University

(Poltava, Ukraine) tetanasaenko14@gmail.com

PEDAGOGICAL HERITAGE OF THE ARTIST OLEKSANDRA TARASENKA

The article is devoted to the pedagogical work of the famous Poltava teacher and artist, public figure Oleksandr Tarasenko. The works of scientists, journalists, public figures were analyzed. It was determined that the pedagogical

legacy of the artist-pedagogue is not sufficiently highlighted and evaluated in science and society. The formation of Oleksandr Tarasenko was studied: his creative path was analyzed, the main milestones of his life were determined. It turned out that the teacher devoted his whole life to the establishment of art education in the city of Poltava. It has been suggested that this prevented him from gaining all-Ukrainian and world fame as a talented watercolorist, painter, graphic artist, monumentalist and restorer.

It was highlighted that Oleksandr Tarasenko attached great importance to the education of active citizenship of his students, taught to love Ukraine, captivated students with the beauty of its nature, instilled respect for its history, art and culture.

It was found out that during his teaching life Oleksandr Tarasenko took an active part in the life of three departments that provide training in art and mystical-pedagogical specialties in the city of Poltava, worked a lot on improving educational and work programs in professional disciplines, actively wrote methodological developments and articles. It is emphasized that Oleksandr Tarasenko prepared a galaxy of talented artists, readers and contributors to image-creative mysteries and creative personalities who are known not only in the city of Poltava, but also beyond its borders. His pedagogical system was built on innovations in the teaching of artistic disciplines, non-traditional methodical methods of deep respect for the individuality of each student, reliance on craft in the creative development of a young artist and artist-teacher, the search and development of a student's individual vision, the involvement of various forms and techniques, etc. It was determined that Oleksandr Tarasenko's pedagogical legacy deserves further in-depth art analysis in order to continue the cause of art education in our country.

Key words: *Oleksandr Tarasenko, artist-pedagogue, Poltava art education, pedagogical heritage, future artist, future readers of image- creative mysticism.*

Постановка проблеми. Сучасні виклики в освітній галузі постійно активізують шляхи пошуку модернізації мистецької педагогіки та потребують удосконалення інноваційних технологій освіти. Варто наголосити, що навчання та виховання молоді залежить не тільки від якісних та дієвих програм і методик. Багато в чому успішність цього процесу зумовлена особистістю вчителя, викладача, якому необхідно володіти високою морально-естетичною культурою, бути прикладом для інших, активним у житті і творчості, готовим залучати молоде покоління до художніх надбань національної та світової культури.

Саме такими є педагоги-новатори, справжні патріоти України, які живуть своєю працею, вибудовують шлях для розбудови такого українського суспільства, яке здатне цінувати та примножувати національний та світовий художній досвід поколінь.

Проте, повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україні не тільки порушило багато планів та реформ українського суспільства, а і забирає життя талановитих українців. Боляче усвідомлювати, що війна обірвала життя людини, яка стала для викладачів та студентів близькою по духу, колегою по роботі, творчою особистістю, що повністю так і не встигла реалізувати свій мистецький та педагогічний потенціал. Мова іде про без перебільшення видатного педагога-новатора, художника, громадського діяча, людини з гострим розумом та добрим серцем – Тарасенка Олександра.

Аналіз досліджень. Творчий спадок художника мало досліджений. Мистецькій спадщині Олександра Тарасенка присвятили свої праці журналісти, громадські діячі О. Білоусько (Білоусько, 2022), А. Озерна (Озерна, 2022), О. Орлова (Орлова, 2019), О. Петренко (Петренко, 2013), А. Помінова (Помінова, 2023), Я. Пругло (Пругло, 2022) та інші.

Узагальнення цих праць уможливило висновок стосовно того, що мистецька та педагогічна діяльність ще не достатньо висвітлена та в наукових працях. І, якщо його мистецькі твори друкуються сьогодні в каталогах, виставляються на творчих виставках, то педагогічній діяльності Олександра Тарасенка у наукових дослідженнях приділено мало уваги. Саме це і зумовило написання нашої статті.

Мета статті – здійснити висвітлення педагогічної спадщини художника-педагога Олександра Тарасенка для подальшого відтворення процесу розвитку мистецько-педагогічної освіти на Полтавщині кінця ХХ початку ХХІ століття.

Виклад основного матеріалу. Олександр Кирилович Тарасенко – графік, аквареліст, живописець, член Національної спілки художників України. Автор персональних виставок живопису та графіки в Полтаві (2003, 2010, 2021 рр.) і Гадячі (2011 р.) (Дух. пост., 2021).

Олександр Тарасенко народився 1960 року у с. Борисівка Запорізької області. Першу мистецьку освіту отримав у Харківському державному художньому училищі як викладач креслення і малювання. Далі – навчання в Харківському художньо-промисловому інституті, де він проявив себе як здібний та талановитий студент, яким захоплювалися однокурсники та викладачі. Після закінчення вузу, отримавши спеціальність художник-графік, з 1985 року працював на кафедрі архітектурного проектування Полтавського інженерно-будівельного університету імені Юрія Кондратюка на посаді асистента, а з 1988 року – старшого викладача. З 1994 року здібний викладач був переведений на посаду доцента кафедри дизайну архітектурного середовища та образотворчого мистецтва Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка. З 2001 року – завідувач, доцент кафедри образот-

ворчого мистецтва Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка (сучасна назва – Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»). З 2015 року працював доцент кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка та доцентом кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва навчально-наукового інституту мистецтв ДЗ «Луганський університет імені Тараса Шевченка» (Орлова, 2019), (Помінова, 2023). Олександр Тарасенко був членом експертних комісій із ліцензування та акредитації вищих навчальних закладів напряму «Мистецтво» Міністерства освіти і науки України (2008 – 2014). (Дух. пост., 2021), (Пам'ятаємо, 2022), (Чорнощоків, Саєнко, Мужикова, 2018).

Художник-педагог нагороджений Знаком «Відмінник освіти України», почесними грамотами Міністерства освіти України, Полтавської обласної ради та Полтавської міської ради. Він був постійним членом журі щорічної премії імені Миколи Ярошенко, активістом товариства «Просвіта», членом постійно діючих міської архітектурно-художньої ради при Управлінні архітектури Полтавської міської ради та обласної комісії зі збереження пам'яток історії та культури при Управлінні культури Полтавської облдержадміністрації, членом правління Полтавської організації національної спілки художників України, головою журі міжнародних молодіжних гончарських фестивалів в с. Опішня, головою журі обласних конкурсів з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, головою відбіркового туру Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Об'єднаймося ж брати мої», присвяченого Шевченківським дням, членом журі дитячих конкурсів малюнків регіонального та всеукраїнського рівня, учасником міжнародних та всеукраїнських конкурсів живопису й декоративно-прикладного мистецтва, учасником всеукраїнських та обласних художніх виставок. Олександр Тарасенко викладач, який допоміг у творчому становленні сотням молодих українських художників.

Слід зазначити, що все своє життя педагог присвятив становленню мистецької та мистецько-педагогічної освіти в місті Полтава. Можливо це завадило йому здобути всеукраїнську та світову славу як талановитого аквареліста, живописця, графіка, монументаліста та реставратора.

Дослідники художньої спадщини Олександра Тарасенка захоплені різноманітністю творчих обдарувань митця. Це такі його твори як «Азовський степ» (2008), «Полтава. Успенський собор»

(2008), «Корпусний сад узимку» (2009), «Останній лід» (2011), «Річка Обіточна» (2015), «Сонце сідає» (2015), «Верби при дорозі» (2015), «Тече річка невеличка» (2016), «Соняшники» (2016), «Портрет Кардаша І. А.» (1985), «Портрет художника-педагога Козакова П. П.» (1985), «Портрет Андрія Катренка» (1985); «Сільський лікар» (1985), «Диканька» (1987), «Бахчисарайський мотив», багато цікавих живописних і графічних портретів, пейзажів, замальовок та інших творів. Крім того Олександр Тарасенко є автором іконостасу храму Сімона Богоприємця у с. Михайлики Шишацького району (2017) та іконостасу Троїцької церкви с. В. Будища Диканського району (2019) (Петренко, Білоусько, 2013). Ці твори є справжніми підручниками з опанування різними техніками образотворчого мистецтва.

Олександр Кирилович поважав студентів, був для них справжнім наставником і творчим «батьком» (Пам'ятаємо, 2022). Значний вплив на нього як митця та творчу особистість безперечно, мала діяльність педагогів С. Бесєдіна, Й. Карася, В. Чурсіної, З. Фролової, Є. Спіцевича, В. Лапіна, яких він згадував з повагою і захопленням. У власній педагогічній діяльності Олександр Тарасенко використовував методичні підходи викладання предметів образотворчого циклу, яких навчився ще коли був студентом (Орлова, 2019).

Разом з громадським діячем Миколою Кульчицьким, очільником «Просвіти» у 1995 році митець-педагог провів перший у Полтаві всеукраїнський пленер для керамістів та художників. Завдяки цьому на території архітектурного факультету львівським майстром пічної справи була побудована керамічна піч для великих керамічних форм, якою могли користуватися студенти для створення творчих композицій дипломних робіт. Як талановитий господар, Олександр Тарасенко піклувався про якість навчального процесу кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка, завідувачем якої він був багато років (Пам'ятаємо, 2022).

Великого значення Олександр Тарасенко надавав вихованню активної громадянської позиції своїх студентів. Вчив любити Україну, захоплював студентів красою її природи, прищеплював повагу до її історії, мистецтва та культури.

Після багатьох років педагогічної діяльності в Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка Олександр Тарасенко продовжував розвивати мистецьку та мистецько-педагогічну освіту в Полтавському Національному педагогічному університеті імені

В. Г. Короленка на кафедрі образотворчого мистецтва та у ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» на кафедрі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

Викладачі та адміністрації цих вузів відмічають підйом рівня якості мистецького навчання студентів, бо талановитий педагог почав активно організовувати олімпіади та пленери, проводив численні майстер-класи художньої майстерності, запрошував відомих митців Полтави та інших міст для зустрічі з майбутніми художниками та вчителями образотворчого мистецтва.

Варто зауважити, що кафедра образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» завдячує Олександру Кириловичу успішним проходженням акредитації спеціальностей у важкий час переселення вузу у Полтаву. Педагог збагатив методичний фонд кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва власними графічними та живописними творами, речами з власної приватної колекції старовини. Завдяки ентузіазму митця було знайдено і приміщення для розміщення майстерень кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

І в творчості, і в педагогічній діяльності Олександр Тарасенко віддавався роботі: багато працював над удосконаленням навчальних, робочих програм з фахових дисциплін, активно писав методичні розробки і статті; проводив майстер-класи.

Олександр Кирилович Тарасенко був розробником авторських навчальних програм, методичних рекомендацій та викладав для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) такі навчальні дисципліни, як «Основи кольорознавства», «Рисунок», «Основи перспективи», «Живопис»; для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) – «Академічний рисунок», «Академічний живопис», «Станковий твір в матеріалі»; для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація – «Рисунок», «Академічний живопис», «Станковий твір»; а також був керівником кваліфікаційних робіт. За його ініціативи на кафедрі образотворчого мистецтва факультету педагогічної і мистецької освіти Полтавського національного педагогічного університету було відкрито «Галерею кваліфікаційних робіт», експозиція якої поповнюється кожного року.

Як педагог був надзвичайно само дисциплінований, до занять готувався з великою відповідальністю, часто «жертвуючи» своїм творчим часом для спілкування із студентами. Часто лекції він переносив з академічних аудиторій у свою майстерню, де за часом віддавав перевагу живому спілкуванню.

Підкреслимо, що в лекціях та аналізах творів мистецтва, окрім філософських і мистецтвознавчих проблем, викладач-мистець надавав особливу увагу ремеслу, наголошував на важливості академічної мистецької освіти як міцного підґрунтя для розвитку творчості художника та майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Ще вважаємо необхідним згадати те, що Олександр Тарасенко виховав нове покоління полтавських художників та творчих особистостей, які здобули всеукраїнське визнання, а деякі представляють нашу країну у всьому світі (Озерна, 2022). Це Ю. Багацька, Ю. Бернадський, А. Бібко, Д. Білокінь, В. Вешкіна, К. Власова, Ю. Войтович, О. Гапон, М. Герасименко, І. Гуржій, Є. Гібалов, Д. Городничий, Р. Давитян, Ю. Дяченко, В. Денисенко, М. Зевако, В. Карнаух, С. Келим-Золотайко, О. Іванюк, Н. Корф-Іванюк, В. Маркар'ян, К. Міносян, Н. Мікелдзе, Ю. Мирко, А. та І. Нестеренки, В. Одарченко, О. Острогляд, І. та С. Пашинські, Т. Поліщук, А. Собянін, С. Ступка, В. Циганюк, Ю. Чех, М. Чорногорець, І. та М. Шрамки, О. Шулуха та багато інших.

Цілком логічним продовженням багаторічної педагогічної праці Олександра Тарасенка є те, що багато його учнів самі стали педагогами та вчителями образотворчого мистецтва. Це Ю. Багацька, Ю. Бернадський, О. Гапон, М. Герасименко, І. Гуржій, В. Денисенко, Н. Мікеладзе, А. Нестеренко, О. Острогляд, І. та С. Пашинські, Т. Поліщук, Ю. Чех, М. Чорногорець, І. та М. Шрамки. Цим додатково підтверджується позитивний вплив викладача на розвиток та становлення особистості студента.

Багато уваги він приділяв участі студентів у мистецькому житті країни. Влаштував виставки студентських художніх творів. Серед переможців та учасників олімпіад, пленерів та художніх конкурсів всеукраїнського рівня можна назвати К. Алтанченко, В. Вешкіну, М. Зевако, Т. Метель, Т. Поліщук, Р. Давитян, І. Підгайного, А. Сухороброга та інших. Так, на Всеукраїнському конкурсі із жипопису імені Адальберта Ерделі в Закарпатському художньому інституті була відзначена робота студентки Катерина Алтанченко, виконана під керівництвом О. К. Тарасенка. На Всеукраїнському конкурсі «Срібний мольберт» (Ужгород)

за майстерність виконання портрета був відзначений майбутній вчитель образотворчого мистецтва Антон Сухоребрий (Орлова, 2019).

Усе своє життя Олександр Тарасенко вчив бачити красу в природі та житті, творити; надихав та допомагав іншим, боровся з несправедливістю, активно відстоював прагнення нашої держави до свободи та незалежності. Цікаво поєдналися в його житті дві сторони: одна – глибока ліричність, душевність, веселість, доброта та простота, і інша – безкомпромісність, твердість думки, рішуча готовність відстоювати свої переконання, моральні засади, громадську позицію (Україна понад усе, 2023).

Як людина-патріот глибоко переймався повномасштабним вторгненням Росії в Україну, організовував допомогу військовим, усіма силами намагався бути корисним Збройним силам України. Однак, війна забрала його життя і 3 березня 2022 року внаслідок важкого поранення перестало битися серце Олександра Тарасенка (Митець, 2022).

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити наступні висновки. Широке коло

інтересів, мистецька обдарованість, педагогічний хист, чітка громадянська позиція, любов до України, глибока емпатія та товариськість сформували Олександра Тарасенка як неординарного педагога, викладача зі своїм підходом і новаторським баченням навчального процесу студентської молоді.

Із впевненістю можна стверджувати, що його педагогічна система побудована на інноваціях у викладанні мистецьких дисциплін, нетрадиційних методичних підходів, глибокої поваги до особистості кожного студента, опори на ремесло у творчому становленні молодого художника, пошуку та розвитку індивідуального бачення студента, створення позитивної, дружньої атмосфери на заняттях, залучення форм та прийомів неформальної та інформальної освіти, розвитку вміння студентів будувати власну траєкторію навчання мистецтву потягом усього життя – безперечно заслуговують на подальше вивчення та наслідування. Наступними науковими розвідками можуть бути дослідження художньої – графічної, живописної, монументально-живописної творчості митця Олександра Тарасенка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоніна Озерна. Від важкого поранення загинув полтавський художник Олександр Тарасенко URL: <https://kg.ua/news/vid-vazhkogo-poranennya-zagynuv-poltavskiy-hudozhnik-oleksandr-tarassenko>
2. Митець, який взяв до рук зброю, аби захищати рідну землю. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3817762-pamati-hudoznika-pedagoga-ta-snajpera-oleksandra-tarassenka.html>
3. Олександр Тарасенко. Духовний поступ. Художня виставка. Каталог творів викладачів, випускників та студентів кафедри образотворчого мистецтва. Полтава. ТОВ «АСМІ». 2021. С. 46 – 47.
4. Олена Помінова. Олександр Тарасенко – талановитий художник, викладач, патріот України. Полтавський краєзнавчий музей. Маловідомі сторінки історії, музеєзнавство, охорона пам'яток: збірник наукових статей [редкол.: Бабенко Л. Л., Гаврилюк Н. О., Киридон А. М. та ін.; Супруненко О. Б. (гол. ред. кол.); Мокляк В. О. (наук. ред.); ДКІТ ПОВА; ПКМ імені Василя Кричевського. Харків; Полтава: ТОВ «Майдан», 2023. Випуск XIX. 670 с.: іл. XXIV кол. С. 263 – 270.
5. Орлова О. Пейзаж і нюанс від Олександра Тарасенка. Рідний Край. 2019. № 1 (40). С. 135 – 139.
6. Пам'ятаємо: Олександр Тарасенко – полтавський художник і викладач, герой російсько-української війни. URL: <https://poltava.to/project/7291/>
7. Спілка полудень віку. ПООНСХУ 50 років: альбом [упоряд.: О. А. Білоусько, Ю. О. Самойленко; передм. О. А. Білоусько]. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2022. 260 с.
8. Тарасенко О. К. Портрет художника-педагога. Олександр Кирилович Тарасенко. Український пейзаж з приватної збірки О. Петренка: альбом-каталог / [упоряд. : О. М. Петренко, О. А. Білоусько]. Полтава : АСМІ, 2013. 152 с.
9. «УКРАЇНА ПОНАД УСЕ!». Виставка графічних творів Олександра ТАРАСЕНКА у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка. URL: <http://pnpu.edu.ua/news/ukrayina-ponad-use-vystavka-grafichnyh-tvoriv-oleksandra-tarassenka-u-poltavskomu-nacjonalnomu-pedagogichnomu-universyteti-imeni-v-g-korolenka.html>
10. Чорнощоків А. Є., Саєнко Т. В., Мужикова І. М. Кафедра образотворчого мистецтва. URL: http://eduart.pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/monografiya_obrazotvorchoho.pdf

REFERENCES

1. Antonina Ozerna (2022). Vid vazhkoho poranennia zahynuv poltavskiy khudozhnyk Oleksandr Tarassenko [Poltava artist Oleksandr Tarassenko died from a serious wound]. URL: <https://kg.ua/news/vid-vazhkogo-poranennya-zagynuv-poltavskiy-hudozhnik-oleksandr-tarassenko>. [in Ukrainian].
2. Mytets, yakyy vziav do ruk zbroiu, aby zakhyshchaty ridnu zemliu [An artist who took up arms to defend his native land]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3817762-pamati-hudoznika-pedagoga-ta-snajpera-oleksandra-tarassenka.html>. [in Ukrainian].
3. Oleksandr Tarassenko (2021). Dukhovnyi postup. Khudozhnia vystavka. [Spiritual progress. Art exhibition]. Kataloh tvoriv vykladachiv, vypusnykiv ta studentiv kafedry obrazotvorchoho mystetstva. Poltava. TOV «ASMI». S. 46 – 47. [in Ukrainian].

4. Olena Pominova (2023). Oleksandr Tarasenko – talanovytyi khudozhnyk, vykladach, patriot Ukrainy. [Oleksandr Tarasenko is a talented artist, teacher, patriot of Ukraine]. Poltavskyi kraieznavchyi muzei. Malovidomi storinky istorii, muzeieznavstvo, okhorona pamiatok: zbirnyk naukovykh statei [redkol.: Babenko L. L., Havryliuk N. O., Kyrydon A. M. ta in.; Suprunenko O. B. (hol. red. kol.); Mokliak V. O. (nauk. red.); DKiT POVA; PKM imeni Vasylia Krychevskoho. Kharkiv; Poltava: TOV «Maidan». Vypusk XIX. 670 s.: il. XXIV kol. S. 263 – 270. [in Ukrainian].
5. Orlova O. (2019). Peizazh i niuans vid Oleksandra Tarasenka. Ridnyi Krai. № 1 (40). S. 135 – 139. [in Ukrainian].
6. Pamiataiemo: Oleksandr Tarasenko – poltavskyi khudozhnyk i vykladach, heroï rosiïsko-ukrainskoi viiny [We remember: Oleksandr Tarasenko is a Poltava artist and teacher, a hero of the Russian-Ukrainian war]. URL: <https://poltava.to/project/7291/> [in Ukrainian].
7. Spilka poluden viku [Union of half a century]. POONSKhU 50 rokiv: albom [uporiad.: O. A. Bilousko, Yu. O. Samoilenko; peredm. O. A. Bilousko]. Poltava: TOV «ASMI», 260 s. [in Ukrainian].
8. Tarasenko O. K. (2013). Portret khudozhnyka-pedahoha. Oleksandr Kyrylovych Tarasenko. Ukrainskyi peizazh z pryvatnoi zbirky O. Petrenka: albom-kataloh. [Portrait of an artist-pedagogue. Oleksandr Kyrylovych Tarasenko]. [uporiad.: O. M. Petrenko, O. A. Bilousko]. Poltava : ASMI. 152 s. [in Ukrainian].
9. «UKRAINA PONAD USE!» Vystavka hrafichnykh tvoriv Oleksandra TARASENKA u Poltavskomu natsionalnomu pedahohichnomu universyteti imeni V. H. Korolenka. [Exhibition of graphic works of Oleksandr TARASENKO at Poltava National Pedagogical University named after V. G. Korolenko] URL: <http://pnpu.edu.ua/news/ukrayina-ponad-use-vystavka-grafichnyh-tvoriv-oleksandra-tarasenka-u-poltavskomu-nacjonalnomu-pedagogichnomu-universyteti-imeni-v-g-korolenka.html>. [in Ukrainian].
10. Chornoshchokov A. Ye., Saienko T. V., Muzhykova I. M. (2018). Kafedra obrazotvorchoho mystetstva. [Department of fine arts] URL: http://eduart.pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/monografiya_obrazotvorch.pdf. [in Ukrainian].